

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg om afgivelse af indlæg i den præjudicielle sag ved EU-Domstolen C-248/22, Minister for Justice and Equality

1. Indledning

En irsk ret (High Court) har ved kendelse af 8. april 2022 forelagt EU-Domstolen et præjudicielt spørgsmål, som vedrører fortolkningen af opholdsdirektivets¹ artikel 3, stk. 2, litra b), sammenholdt med artikel 2, nr. 2, litra a), om afledt opholdsret som henholdsvis ægtefælle eller partner til en unionsborger.

Den forelæggende ret ønsker oplyst, om opholdsdirektivet er til hinder for, at der *samtidig* tildeles opholdsret til en frasepareret ægtefælle til en unionsborger, der lovligt udøver sin ret til fri bevægelighed som arbejdstager i henhold til opholdsdirektivet, *og* til den faktiske, faste partner til samme unionsborger.

2. Sagens faktiske omstændigheder

I den irske retssag, der har givet anledning til den præjudicielle forelæggelse, har myndighederne meddelt afledt opholdsret til ægtefællen til en kroatisk statsborger, der udøver sin ret til fri bevægelighed som arbejdstager i Irland. Efterfølgende har ægtefællerne ophævet samlivet uden at blive skilt. Da unionsborgerens nye partner (samlever) ansøger om en afledt opholdsret, meddeler de irske myndigheder den pågældende afslag med henvisning til, at unionsborgerens ægtefælle fortsat har afledt opholdsret i Irland, og at opholdsdirektivet ikke giver mulighed for at tildele afledte rettigheder til både en ægtefælle og en samlever samtidig. Unionsborgeren har under sagen oplyst, at det ikke har været muligt at fremskynde skilsmissen, da ægtefællerne ikke længere har kontakt.

3. Relevante retsregler samt dansk praksis

En unionsborgers ret til at færdes og opholde sig i andre medlemsstater følger af EUF-traktatens artikel 21, stk. 1, som er udmøntet i opholdsdirektivet.

Af opholdsdirektivets artikel 3, stk. 1, fremgår, at direktivet finder anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer, der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne. Henvisningen til familiemedlemmer omfatter nære familiemedlemmer, herunder bl.a. ægtefæller, jf. direktivets artikel 2, nr. 2, litra a).

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF, OJ L 158, 30.4.2004, s. 77–123.

5. juli 2022

Udlændinge- og Integrationsministeriet

International Arbejdskraft og EU-ophold
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sag. nr.: 2022-7951

Efter artikel 3, stk. 2, litra b), skal værtsmedlemsstaten endvidere lette indrejse og ophold for den partner, med hvem unionsborgeren har en behørigt dokumenteret varig tilknytning.

Artikel 3, stk. 2, litra b), er i dansk ret gennemført ved § 3, stk. 2, nr. 2, i EU-opholdsbekendtgørelsen², hvorefter en fast samlever sidestilles med en ægtefælle.

Efter dansk praksis kan en ægtefælle *eller* en fast samlever tildeles en afledt opholdsret på baggrund af en unionsborger, der udøver retten til fri bevægelighed i Danmark. Hvis unionsborgeren er gift, kan den pågældendes samlever således ikke aflede en opholdsret, heller ikke selv om samlivet med ægtefællen er ophævet, og parterne ikke længere har kontakt. Efter dansk ret ville unionsborgeren i en situation, som den i sagen foreliggende, kunne opnå separation og skilsmisse uanset, at den ene part ikke ønsker dette, og uanset at den ene parts opholdssted er ukendt.

4. Regeringens interesse i sagen

Der kan efter EU-retten ikke stilles krav om, at ægtefæller til stadighed lever sammen i fælles bolig, og de ægteskabelige bånd anses for at bestå, så længe ægteskabet ikke er blevet opløst. Det gælder, uanset at samlivet er ophævet, og parterne har til hensigt senere at lade sig skille jf. EU-Domstolens dom af 13. februar 1985 i sag 267/83, Diatta (præmis 18 og 20). En frasepareret ægtefælle har derfor som udgangspunkt fortsat en afledt opholdsret, som medlemsstaterne er afskåret fra at bringe til ophør.

Domstolen har imidlertid ikke haft anledning til at forholde sig til, hvorvidt en frasepareret ægtefælle til en unionsborger, der lovligt udøver sin ret til fri bevægelighed i henhold til direktivet, og en faktisk samlever til samme unionsborger skal tildeles afledte opholdsrettigheder *samtidig*.

Da udfaldet af dommen i den foreliggende sag kan få betydning for dansk praksis, er det regeringens vurdering, at regeringen bør afgive indlæg i sagen.

Regeringen vil i sagen argumentere for, at opholdsdirektivet ikke indrømmer en afledt opholdsret til både en ægtefælle og en fast samlever samtidig i en situation, hvor unionsborgerens ægtefælle fortsat nyder godt af en afledt opholdsret som familiemedlem til unionsborgeren. Direktivet forpligter således ikke medlemsstaterne til at indrømme opholdsret til flere partnere samtidig.

Til støtte herfor, vil regeringen med afsæt i direktivets opbygning og formålsbetragtninger henviser til, at en naturlig læsning af direktivets artikel 2 og 3 –

² Bekendtgørelse nr. 1457 af 6. oktober 2020 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler om fri bevægelighed (EU-opholdsbekendtgørelsen).

om end det ikke følger af bestemmelsernes ordlyd – fører til, at en unionsborger ikke skal kunne danne grundlag for afledte rettigheder til mere end én partner ad gangen.

Det er regeringens opfattelse, at formålet med artikel 3, stk. 2, litra b), er at sikre unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed *også* i de situationer, hvor unionsborgeren har valgt at etablere sit familieliv på en anden måde end ved at indgå ægteskab.

At bestemmelsen tager sigte på et ægteskabslignende forhold fremgår direkte af ordlyden, idet det alene er for dén partner, med hvem unionsborgeren har en behørigt dokumenteret varig tilknytning, at værtsstaten efter national ret skal lette indrejse og ophold. Artikel 3, stk. 2, litra b), er derved et alternativ til de situationer, hvor parterne vælger at være juridisk forbundet som ægtefæller.

En ægtefælle og en fast samlever udfylder således samme rolle og indgår i samme relation til unionsborgeren, nemlig at være dennes partner og nærmeste familie. Disse personer skal derfor ikke efter direktivet kunne aflede samtidige og ens opholdsrettigheder fra unionsborgeren.

I indlægget vil regeringen herudover henvise til de u hensigtsmæssige konsekvenser, det ville have, hvis Domstolen måtte nå frem til, at medlemsstaterne ville kunne tilpligtes at anerkende en afledt opholdsret til flere partnere på én gang, herunder risiko for utilsigtet brug af opholdsdirektivets bestemmelser, som bl.a. har til formål at understøtte unionsborgerens valg af én partner, uanset familieform, og mulighed for at opretholde familielivet under udøvelsen af retten til fri bevægelighed.